

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

2 septembrie 2021 *

„Recurs – Ajutoare de stat – Ajutoare în favoarea complexului Nürburgring (Germania) – Decizie prin care ajutoarele sunt declarate în parte incompatibile cu piața internă – Vânzarea activelor unor beneficiari de ajutoare de stat declarate incompatibile – Procedură de licitație deschisă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată – Decizie prin care se declară că rambursarea ajutoarelor incompatibile nu privește noul proprietar al complexului Nürburgring și că acesta nu a beneficiat de un ajutor nou pentru achiziționarea complexului respectiv – Admisibilitate – Calitatea de parte interesată – Persoană vizată în mod individual – Încălcarea drepturilor procedurale ale părților interesate – Dificultăți care impun inițierea unei proceduri oficiale de investigare – Motivare”

În cauza C-665/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 5 septembrie 2019,

NeXovation Inc., cu sediul în Hendersonville (Statele Unite), reprezentată inițial de A. von Bergwelt, M. Nordmann și L. Hettstedt, ulterior de A. von Bergwelt și M. Nordmann, Rechtsanwälte,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de L. Flynn, T. Maxian Rusche și B. Stromsky, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul M. Vilaras (raportor), președinte de cameră, domnii N. Piçarra, D. Šváby și S. Rodin și doamna K. Jürimäe, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: engleza.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 aprilie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, NeXovation Inc. solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 19 iunie 2019, NeXovation/Comisia (T-353/15, EU:T:2019:434, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care Tribunalul a respins acțiunea introdusă de aceasta având ca obiect anularea în parte a Deciziei (UE) 2016/151 a Comisiei din 1 octombrie 2014 privind ajutorul de stat SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) pus în aplicare de Germania pentru Nürburgring (JO 2016, L 34, p. 1, denumită în continuare „decizia finală”).

Cadrul juridic

- 2 Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 [TFUE] (JO 1999, L 83, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 734/2013 al Consiliului din 22 iulie 2013 (JO 2013, L 204, p. 15, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 659/1999”), care a fost abrogat prin Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 [TFUE] (JO 2015, L 248, p. 9), este aplicabil situației de fapt din prezenta cauză.
- 3 Articolul 1 litera (h) din Regulamentul nr. 659/1999 definește, în sensul acestui regulament, noțiunea de „persoană interesată” ca fiind „orice stat membru și orice persoană, întreprindere sau asociație de întreprinderi ale căror interese pot fi afectate de acordarea unui ajutor, în special beneficiarul ajutorului, întreprinderile concurente și asociațiile profesionale”.
- 4 Articolul 4 din acest regulament, intitulat „Examinarea preliminară a notificării și deciziile Comisiei”, prevede la alineatele (2)-(4):

„(2) În cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că măsura notificată nu constituie un ajutor, ea consemnează acest lucru printr-o decizie.

(3) În cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că nu există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu piața comună, în măsura în care intră în sfera de aplicare a articolului [107] alineatul (1) [TFUE], aceasta decide că măsura este compatibilă cu piața comună (denumită în continuare «decizie de a nu ridica obiecții»). Decizia precizează excepția aplicată în temeiul tratatului.

(4) În cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu piața comună, aceasta decide să inițieze procedura prevăzută la articolul [108] alineatul (2) [TFUE] (denumită în continuare «decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare»).

- 5 Potrivit articolului 6 alineatul (1) din regulamentul menționat:

„Decizia de a deschide procedura oficială de investigare sintetizează elementele relevante de fapt și de drept, include o evaluare preliminară a Comisiei cu privire la caracterul de ajutor de stat al măsurii

proapse și indică îndoielile privind compatibilitatea acesteia cu piața comună. Prin decizie, se solicită statului membru în cauză și celorlalte persoane interesate să-și prezinte observațiile într-un termen stabilit, care în mod normal nu depășește o lună. În cazuri întemeiate, Comisia poate prelungi termenul stabilit.”

- 6 Conform articolului 13 alineatul (1) prima teză din Regulamentul nr. 659/1999, în urma examinării posibilului ajutor ilegal, se adoptă o decizie în temeiul articolului 4 alineatul (2), (3) sau (4) din acest regulament.

Istoricul cauzei și decizia în litigiu

- 7 Istoricul litigiului figurează la punctele 1-15 din hotărârea atacată și, în scopul prezentei proceduri, poate fi rezumat după cum urmează.
- 8 Complexul Nürburgring (denumit în continuare „Nürburgring”), situat în landul german Renania-Palatina (Germania), cuprinde un circuit de curse de automobile, un parc de agrement, hoteluri și restaurante.
- 9 Între anii 2002 și 2012, întreprinderile publice proprietare ale complexului Nürburgring (denumite în continuare „vanzătorii”) au beneficiat de ajutoare, în principal din partea landului Renania-Palatina. Aceste ajutoare au făcut obiectul unei proceduri oficiale de investigare în temeiul articolului 108 alineatul (2) TFUE, deschisă de Comisie în cursul anului 2012. În același an, Amtsgericht Bad Neuenahr-Ahrweiler (Tribunalul Districtual din Bad Neuenahr-Ahrweiler, Germania) a constatat insolvența vânzătorilor și a decis vânzarea activelor lor. A fost inițiată o procedură de cerere de ofertă (denumită în continuare „procedura de cerere de ofertă”), care s-a încheiat prin vânzarea acestor active către Capricorn Nürburgring Besitzgesellschaft GmbH (denumită în continuare „Capricorn”).
- 10 La 10 aprilie 2014, recurenta a depus o plângere la Comisie, pentru motivul că procedura de cerere de ofertă nu a fost deschisă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată și nu a avut drept rezultat vânzarea activelor Nürburgring la un preț de piață, în măsura în care aceste active fuseseră vândute unui ofertant local a cărui ofertă era mai mică decât a sa și care a fost favorizat în cadrul procedurii de cerere de ofertă. Potrivit recurente, Capricorn a primit astfel un ajutor, corespunzător diferenței dintre prețul pe care trebuia să îl plătească pentru achiziționarea activelor Nürburgring și prețul de piață al acelorași active, și a asigurat continuitatea activităților economice ale vânzătorilor, așa încât ordinul de recuperare a ajutoarelor primite de vânzători trebuia extins la Capricorn.
- 11 La articolul 2 din decizia finală, Comisia a constatat nelegalitatea și incompatibilitatea cu piața internă a unor măsuri de sprijin în favoarea vânzătorilor (denumite în continuare „ajutoarele acordate vânzătorilor”). La articolul 3 alineatul (2) din această decizie, Comisia a arătat că o eventuală recuperare a ajutoarelor acordate vânzătorilor nu va viza Capricorn și filialele sale (denumită în continuare „prima decizie în litigiu”).
- 12 La articolul 1 ultima liniuță din decizia finală, Comisia a stabilit că vânzarea activelor Nürburgring către Capricorn nu constituia un ajutor de stat (denumită în continuare „a doua decizie în litigiu”). Comisia a considerat în această privință că procedura de cerere de ofertă fusese realizată în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu, că această procedură a condus la un preț de vânzare în conformitate cu piața și că nu a existat o continuitate economică între vânzători și cumpărător.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 13 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 26 iunie 2015, recurenta a formulat o acțiune având ca obiect anularea primei și a celei de a doua decizii în litigiu.
- 14 Tribunalul a respins ca inadmisibilă acțiunea în măsura în care avea ca obiect anularea primei decizii în litigiu, întrucât recurenta nu a demonstrat că este vizată în mod individual de decizia respectivă. În această privință, Tribunalul a apreciat, la punctul 53 din hotărârea atacată, că nu se poate deduce din simpla participare a recurente la procedura administrativă că are calitate procesuală activă pentru a contesta prima decizie în litigiu. În plus, la punctul 55 din hotărârea menționată, Tribunalul a constatat că recurenta nu deținea nicio poziție pe piețele relevante susceptibilă de a fi afectată de ajutoarele acordate vânzătorilor. În sfârșit, la punctul 56 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că argumentele recurente potrivit cărora ar fi fost în măsură să achiziționeze activele Nürburgring și, prin urmare, să intre pe piețele relevante dacă nu ar fi fost discriminată în cadrul procedurii de cerere de ofertă și că, din cauza pierderii reputației și a publicității negative care rezultă din dezavantajul suferit în această procedură, îi era dificil să achiziționeze sau să exploateze alte circuite de curse nu pot fi suficiente pentru a o individualiza în raport cu ajutoarele acordate vânzătorilor și cu prima decizie în litigiu.
- 15 În ceea ce privește cererea de anulare a celei de a doua decizii în litigiu, Tribunalul a statuat, la punctul 76 din hotărârea atacată, pe de o parte, că cererea de nepronunțare asupra fondului prezentată de Comisie trebuie respinsă și, pe de altă parte, că această cerere de anulare este admisibilă, în măsura în care urmărește protejarea drepturilor procedurale conferite recurente în temeiul articolului 108 alineatul (2) TFUE. Prin urmare, Tribunalul a examinat motivele invocate de recurentă în susținerea cererii menționate și, după ce le-a respins, a statuat, la punctul 214 din hotărârea atacată, că cererea de anulare a celei de a doua decizii în litigiu trebuia respinsă.

Concluziile părților în fața Curții

- 16 Recurenta solicită Curții:
- anularea punctelor 3 și 4 din dispozitivul hotărârii atacate;
 - anularea primei și a celei de a doua decizii în litigiu;
 - cu titlu subsidiar, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului și
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 17 Comisia solicită Curții respingerea recursului și obligarea recurente la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 18 În susținerea recursului formulat, recurenta invocă șase motive, întemeiate, primul, pe o eroare a Tribunalului în măsura în care a considerat că nu era vizată în mod individual de prima decizie în litigiu, al doilea, pe o eroare de drept în aplicarea noțiunii de ajutor de stat, al treilea, pe o eroare de drept în aplicarea noțiunii de „dificultăți serioase”, al patrulea, pe o eroare de drept în aplicarea

articolului 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999, al cincilea, pe o eroare de drept în aprecierea caracterului imparțial al plângerii pe care a depus-o și, al șaselea, pe o eroare de drept în aprecierea caracterului suficient al motivării celei de a doua decizii în litigiu.

- 19 Primul motiv vizează anularea hotărârii atacate în măsura în care prin aceasta Tribunalul a declarat inadmisibilă cererea de anulare a primei decizii în litigiu. Celelalte motive privesc respingerea de către Tribunal a cererii de anulare a celei de a doua decizii în litigiu.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

- 20 Prin intermediul primului motiv, recurenta susține că considerația potrivit căreia nu era vizată în mod individual de prima decizie în litigiu, din moment ce nu avea o poziție pe piețele relevante susceptibilă să fie afectată de ajutoarele acordate vânzătorilor, este eronată atât pe plan factual, cât și pe plan juridic.
- 21 Potrivit recurente, din Hotărârea din 28 ianuarie 1986, Cofaz și alții/Comisia (169/84, EU:C:1986:42, punctul 28), reiese că, în stadiul analizei admisibilității acțiunii împotriva unei decizii precum prima decizie în litigiu, Tribunalului nu îi revine obligația de a trage o concluzie definitivă cu privire la poziția concurențială a reclamantului pe piețele relevante, ci de a analiza dacă această decizie poate aduce atingere intereselor legitime ale acestuia, aducând atingere poziției sale pe piață.
- 22 Recurenta adaugă că simplul fapt că nu era activă pe piețele relevante nu exclude posibilitatea unei atingeri substanțiale aduse poziției sale pe piață, astfel cum confirmă Hotărârea din 22 noiembrie 2007, Spania/Lenzing (C-525/04 P, EU:C:2007:698, punctul 35), și Hotărârea din 22 decembrie 2008, British Aggregates/Comisia (C-487/06 P, EU:C:2008:757, punctul 53). Ar reveni Tribunalului sarcina de a efectua o examinare de la caz la caz pentru a stabili dacă persoana în cauză este vizată în mod individual de o decizie precum prima decizie în litigiu.
- 23 Or, faptul că recurenta s-a aflat în concurență cu Capricorn pentru achiziționarea activelor Nürburgring și a eșuat să le achiziționeze ca urmare a unui ajutor acordat acesteia, faptul că a formulat o plângere în fața Comisiei, că a fost susținută în demersurile sale de misiunea Statelor Unite pe lângă Uniunea Europeană și că s-a bazat pe declarațiile Comisiei potrivit cărora, printre altele, aceasta din urmă urma să supervizeze procedura de cerere de ofertă, precum și faptul că a făcut obiectul unei acoperiri mediatice negative care a adus atingere reputației sale ar fi tot atâtea elemente care dovedesc că este afectată de ajutoarele vizate de prima decizie în litigiu. Faptul că a fost desemnată în mod explicit în decizia finală și că argumentele sale au făcut obiectul unei examinări extensive în această decizie ar confirma că decizia menționată o afectează în mod direct.
- 24 Recurenta subliniază, în plus, că nu s-a retras din procedura de cerere de ofertă și, dacă s-ar dovedi că Capricorn nu ar fi trebuit să fie selectată în cadrul acestei proceduri, recurenta ar fi cea care ar trebui selectată. Acest lucru ar confirma calitatea sa procesuală activă pentru a contesta prima decizie în litigiu. Această considerație ar fi de asemenea conformă cu jurisprudența referitoare la calitatea procesuală activă în materia achizițiilor publice.

- 25 Comisia apreciază că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept în examinarea chestiunii dacă recurenta era vizată în mod individual de prima decizie în litigiu și că, prin urmare, primul motiv trebuie respins.

Aprecierea Curții

- 26 Trebuie arătat că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, amintită de Tribunal la punctul 49 din hotărârea atacată, în materie de ajutoare de stat au fost recunoscute, printre altele, ca fiind vizate individual de o decizie a Comisiei de închidere a procedurii oficiale de investigare, în afara întreprinderii beneficiare, întreprinderile concurente ale acesteia din urmă care au jucat un rol activ în cadrul respectivei proceduri, în măsura în care poziția acestora pe piață este afectată în mod substanțial de măsura de ajutor care face obiectul deciziei atacate (Hotărârea din 17 septembrie 2015, Mory și alții/Comisia, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punctul 98, precum și Hotărârea din 15 iulie 2021, Deutsche Lufthansa/Comisia, C-453/19 P, EU:C:2021:608, punctul 38).
- 27 Or, la punctul 55 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că recurenta a admis ea însăși, ca răspuns la o întrebare a Tribunalului, că nu era prezentă pe piețele relevante, enumerate la punctul 54 din această hotărâre, pe care concurența putea fi afectată de ajutoarele acordate vânzătorilor. Prin urmare, Tribunalul a statuat, la punctul 57 din hotărârea menționată, că recurenta nu era vizată în mod individual de prima decizie în litigiu și nu putea solicita anularea acesteia.
- 28 Trebuie să se constate că recurenta nu contestă că nu a fost prezentă pe piețele relevante și deci nu se încadrează în cazurile acoperite de jurisprudența citată la punctul 26 din prezenta hotărâre. În aceste condiții, nu se poate reproșa Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a statuat că recurenta nu era vizată în mod individual de prima decizie în litigiu și, așadar, nu avea calitatea de a formula o acțiune în anularea acestei decizii, în temeiul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE.
- 29 Argumentele invocate de recurentă nu pot justifica o concluzie diferită.
- 30 În ceea ce privește Hotărârea din 22 noiembrie 2007, Spania/Lenzing (C-525/04 P, EU:C:2007:698, punctul 35), și Hotărârea din 22 decembrie 2008, British Aggregates/Comisia (C-487/06 P, EU:C:2008:757, punctul 53), din acestea rezultă doar că o atingere adusă unei asemenea poziții nu trebuie în mod necesar să fie dedusă dintr-o scădere importantă a cifrei de afaceri, din pierderi financiare care nu sunt neglijabile sau chiar dintr-o diminuare semnificativă a cotelor de piață, ci poate rezulta și dintr-un beneficiu nerealizat sau dintr-o evoluție mai puțin favorabilă decât cea care ar fi fost înregistrată în lipsa ajutorului în cauză. Prin urmare, contrar celor susținute de recurentă, nu se poate deduce din această jurisprudență că poziția unei întreprinderi pe piață poate fi afectată chiar dacă această întreprindere nu ar fi prezentă pe piețele relevante.
- 31 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia recurenta se afla în concurență cu Capricorn pentru achiziționarea activelor Nürburgring și ar fi trebuit să câștige procedura de cerere de ofertă în locul acesteia din urmă, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când nu a ținut seama de această împrejurare. Astfel, prima decizie în litigiu vizează ajutoarele acordate vânzătorilor și în special aspectul dacă acestea pot fi recuperate de la Capricorn. Recurenta nu explică însă care este legătura dintre faptul că se afla în concurență cu Capricorn pentru achiziționarea activelor Nürburgring și pretinsa atingere adusă poziției sale pe piață prin prima decizie în litigiu.

- 32 În ceea ce privește celelalte împrejurări evocate de recurentă, și anume faptul că aceasta a depus o plângere la Comisie, că a beneficiat de susținerea misiunii Statelor Unite pe lângă Uniune sau că s-a bazat pe declarațiile Comisiei, este suficient să se arate că nici acestea nu sunt de natură să demonstreze atingerea adusă poziției recurente pe piață, în sensul jurisprudenței citate la punctul 26 din prezenta hotărâre, prin prima decizie în litigiu.
- 33 Rezultă din tot ceea ce precedă că primul motiv trebuie respins ca nefondat. În consecință, recursul trebuie respins în măsura în care urmărește anularea hotărârii atacate întrucât prin aceasta Tribunalul a respins cererea de anulare a primei decizii în litigiu.

Cu privire la al doilea motiv

- 34 Al doilea motiv de recurs cuprinde patru aspecte. Este necesar să se examineze, într-o primă etapă, aspectele al doilea-al patrulea ale acestui motiv.

Argumentația părților

- 35 În cadrul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține, în primul rând, că, întrucât a indicat, la punctul 119 din hotărârea atacată, că termenul pentru depunerea ofertelor de confirmare în procedura de cerere de ofertă a expirat la 17 februarie 2014, Tribunalul nu a ținut seama de faptul că fusese indusă în eroare în ceea ce privește aceste termene de vânzători, care i-au indicat că termenele menționate fuseseră prelungite până la 31 martie 2014 și că o asemenea modificare a condițiilor procedurii ar fi trebuit aplicată tuturor ofertanților.
- 36 În al doilea rând, Tribunalul nu ar fi luat în considerare nici argumentele prin care recurenta a susținut că abordarea urmată în cadrul procedurii de cerere de ofertă în ceea ce privește termenele, astfel cum este descrisă în decizia finală, nu era conformă cu cerințele de transparență și că niciun investitor privat nu ar fi urmat o asemenea abordare. În al treilea rând, Tribunalul nu ar fi ținut seama nici de faptul că decizia finală conținea afirmații contradictorii, în considerentul (272) și, respectiv, în considerentul (275) litera (c) ale acesteia, cu privire la chestiunea prelungirii de către vânzători a termenului de depunere a ofertelor.
- 37 Prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține că Tribunalul nu a ținut seama de trei argumente pe care le-a invocat în cadrul criticii privind caracterul netransparent al procedurii de cerere de ofertă. Cele trei argumente ar privi tot atâtea modificări intervenite în cursul acestei proceduri și cu privire la care, potrivit recurente, nu ar fi fost informați toți ofertanții potențiali, cu încălcarea cerinței de transparență.
- 38 *Primo*, în fața Tribunalului, recurenta ar fi arătat că, deși inițial i s-a propus achiziționarea activelor Nürburgring pe baza unui „bilanț curat”, s-ar fi dovedit ulterior că, în cazul achiziționării Nürburgring, ea ar fi fost obligată să preia un contract de închiriere comercială încheiat de un terț.
- 39 *Secundo*, recurenta ar fi susținut de asemenea că nu au fost furnizate tuturor ofertanților informațiile referitoare la contractul de închiriere comercială încheiat cu Capricorn, conceput inițial ca „opțiune de rezervă”, în cazul în care procedura de cerere de ofertă nu s-ar fi finalizat cu succes sau dacă decizia Comisiei referitoare la aceasta ar fi fost contestată, deși aceste informații erau relevante pentru stabilirea prețului care trebuia oferit în procedura respectivă.

- 40 *Tertio*, recurenta ar fi susținut totodată că un criteriu de selecție de mediu fusese introdus ulterior în procedura de cerere de ofertă, fără a fi comunicat tuturor ofertanților. Contrar celor indicate în considerentul (275) litera (i) al deciziei finale, acest criteriu ar fi avut impact asupra rezultatului procedurii menționate.
- 41 În cadrul celui de al patrulea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține că Tribunalul a omis să ia în considerare două serii de argumente, una privind critica întemeiată pe caracterul pretins netransparent al procedurii de cerere de ofertă, iar cealaltă privind critica întemeiată pe caracterul pretins discriminatoriu al acestei proceduri.
- 42 Mai precis, în ceea ce privește caracterul netransparent al procedurii de cerere de ofertă, recurenta ar fi susținut, *primo*, că procedura de cerere de ofertă nu a fost anunțată în afara Uniunii Europene, *secundo*, că mai multe documente importante pentru vânzare nu au fost comunicate sau au fost comunicate prea târziu sau în mod înșelător, *tertio*, că Comisia a săvârșit o eroare atunci când a considerat că furnizarea unei versiuni adnotate a contractului de achiziție de active se încadra strict în cadrul negocierilor comerciale și, prin urmare, nu era relevantă din punctul de vedere al ajutoarelor de stat, *quarto*, că Comisia a săvârșit o eroare atunci când a considerat că comunicarea cu întârziere a unor informații în cursul procedurii de cerere de ofertă nu afecta depunerea ofertei finale a ofertanților sau finalizarea calculelor financiare necesare în acest scop și, *quinto*, că Comisia a săvârșit o eroare atunci când a concluzionat că KPMG, consultant juridic și financiar al vânzătorilor, a furnizat tuturor ofertanților toate informațiile necesare pentru a le permite să efectueze o evaluare adecvată a activelor Nürburgring.
- 43 În ceea ce privește, caracterul discriminatoriu al procedurii de cerere de ofertă, recurenta ar fi susținut că Comisia a omis să efectueze o investigație cu privire, *primo*, la împrejurarea că recurenta a făcut obiectul unei discriminări în măsura în care nu i-a fost furnizat un exemplar în limba engleză al documentației complete aferente procedurii de cerere de ofertă, *secundo*, la împrejurarea că societății Capricorn i s-a acordat un acces preferențial la informații în raport cu ceilalți ofertanți, *tertio*, la împrejurarea că mai întâi vânzătorii și ulterior Capricorn ar fi fost asistați de același asociat din cadrul unui important cabinet de avocatură american și, *quarto*, la împrejurarea că societatea Capricorn ar fi beneficiat de sprijin preferențial atât după 17 februarie 2014, cât și în scopul obținerii finanțării de la Deutsche Bank AG.
- 44 Ca răspuns la al doilea aspect al celui de al doilea motiv, Comisia arată că, în măsura în care acest aspect vizează punctul 119 din hotărârea atacată, el contestă aprecierea faptelor de către Tribunal fără a invoca vreo denaturare și este, așadar, vădit inadmisibil. În ceea ce privește restul argumentației recurente, nu ar fi posibil să se determine în mod clar ce puncte din hotărârea atacată vizează, astfel încât această parte a argumentației respective ar fi de asemenea inadmisibilă.
- 45 În ceea ce privește al treilea aspect al celui de al doilea motiv, Comisia arată, în primul rând, că argumentația recurente potrivit căreia achiziționarea Nürburgring ar fi trebuit să fie efectuată pe baza unui „bilanț curat” urmărește în realitate o nouă apreciere a faptelor. Astfel, din cuprinsul punctului 9 a patra liniuță din hotărârea atacată ar reieși că Tribunalul a admis că potențialii cumpărători nu erau obligați să preia contractele sau obligațiile existente și, prin urmare, a tratat chestiunea unui „bilanț curat”.

- 46 În al doilea rând, la punctele 146-149 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi examinat chestiunea închirierii comerciale, respingând afirmațiile privind discriminarea și lipsa de transparență, pentru motivele expuse la punctele 119-133 din această hotărâre. Recurenta ar efectua, așadar, o interpretare eronată a hotărârii atacate atunci când afirmă că Tribunalul nu a ținut seama de argumentul său referitor la închirierea comercială.
- 47 În al treilea rând, în ceea ce privește pretinsa omisiune a Tribunalului de a examina aspectul dacă vânzătorii au aplicat un criteriu de selecție de ordin ecologic, Comisia subliniază că îngrijorarea vânzătorilor privea aspectul dacă conceptul de activitate al recurente era realizabil și privea deci credibilitatea ofertei acesteia. Tribunalul ar fi prezentat alte motive care să demonstreze că recurenta nu prezentase o ofertă credibilă și obligatorie însoțită de dovezi privind finanțarea și, prin urmare, nu trebuia să se pronunțe cu privire la problema criteriului de selecție de ordin ecologic.
- 48 În ceea ce privește al patrulea aspect al celui de al doilea motiv, Comisia subliniază că Tribunalul a examinat argumentul potrivit căruia procedura de cerere de ofertă nu ar fi fost anunțată în afara Uniunii și a constatat, la punctul 9 a doua liniuță din hotărârea atacată, că vânzătorii au publicat o cerere de exprimare a interesului în *Financial Times*, în *Handelsblatt* și pe site-ul internet al Nürburgring. Tribunalul ar fi examinat, așadar, această chestiune.
- 49 În plus, Tribunalul ar fi constatat că, în urma unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii, procedura de cerere de ofertă a avut ca rezultat atribuirea activelor Nürburgring ofertantului care a prezentat o ofertă credibilă și obligatorie, care era de asemenea oferta cea mai ridicată. Prin urmare, Tribunalul ar fi avut, în orice caz, motive suficiente pentru a respinge argumentul potrivit căruia Comisia ar fi trebuit să aibă îndoieli serioase cu privire la existența unui ajutor în favoarea Capricorn. Comisia consideră că nu era deci necesar ca Tribunalul să examineze alte aspecte ale acestei proceduri, astfel încât diferitele argumente ale recurente trebuie respinse ca inoperante.

Aprecierea Curții

- 50 Criticând Tribunalul, în cadrul aspectelor al doilea-al patrulea ale celui de al doilea motiv, întrucât nu a răspuns la mai multe argumente pe care le-a prezentat în fața sa, recurenta invocă în esență o încălcare a obligației de motivare care decurge din articolul 36 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din același statut, și din articolul 117 din Regulamentul de procedură al Tribunalului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 mai 2010, Gogos/Comisia, C-583/08 P, EU:C:2010:287, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 51 În măsura în care Comisia susține că recurenta nu a indicat care sunt punctele din hotărârea atacată vizate în special de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, este necesar să se arate de la bun început că din recurs reiese în mod corespunzător cerințelor legale că al doilea-al patrulea aspect ale celui de al doilea motiv vizează, pe de o parte, punctele 119-121 din hotărârea atacată, referitoare la critica întemeiată pe caracterul netransparent al procedurii de cerere de ofertă, și, pe de altă parte, punctele 122-134 din această hotărâre, referitoare la critica întemeiată pe caracterul discriminatoriu al acestei proceduri. Din moment ce recurenta reproșează Tribunalului că nu a răspuns la anumite argumente pe care ea le prezentase în fața sa, aceasta nu putea, în mod vădit, să furnizeze o indicație mai precisă a punctelor din hotărârea atacată vizate de al doilea-al patrulea aspect ale celui de al doilea motiv.

- 52 Această precizare fiind făcută, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, obligația Tribunalului de a-și motiva deciziile nu îi impune acestuia să facă o expunere care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate argumentele prezentate de părțile în litigiu. Motivarea poate fi, așadar, implicită, cu condiția de a permite persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care Tribunalul nu a admis argumentele acestora, iar Curții să dispună de elemente suficiente pentru a exercita controlul (Hotărârea din 9 septembrie 2008, FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, EU:C:2008:476, punctul 96 și jurisprudența citată).
- 53 În speță, în ceea ce privește, în primul rând, examinarea de către Tribunal a criticii întemeiate pe caracterul netransparent al procedurii de cerere de ofertă, trebuie să se constate că Tribunalul nu a răspuns la aceasta decât într-un mod foarte concis, la punctele 119-121 din hotărârea atacată.
- 54 Or, după cum a arătat domnul avocat general la punctele 52, 60, 61 și 65 din concluzii, aceste puncte din hotărârea atacată nu conțin, nici măcar în mod implicit, răspunsuri la mai multe dintre argumentele recurente invocate în cadrul aspectelor al doilea-al patrulea ale celui de al doilea motiv, care fuseseră efectiv invocate în fața Tribunalului de recurentă, așa cum confirmă lectura cererii sale introductive în fața Tribunalului, care figurează în dosarul de primă instanță transmis Curții în conformitate cu articolul 167 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții.
- 55 Este vorba mai exact despre argumentul menționat la punctul 36 din prezenta hotărâre, referitor la caracterul neconform cu cerințele de transparență ale procedurii de cerere de ofertă în ceea ce privește termenele, precum și despre cele menționate la punctele 38-40 și 42 din prezenta hotărâre.
- 56 În al doilea rând, trebuie să se constate, astfel cum a procedat domnul avocat general la punctul 67 din concluzii, că punctele 122-134 din hotărârea atacată, referitoare la critica întemeiată pe caracterul discriminatoriu al acestei proceduri, nu conțin niciun răspuns, nici măcar implicit, la argumentele recurente, menționate la punctul 43 din prezenta hotărâre, pe care aceasta le prezentase în fața Tribunalului.
- 57 Considerațiile care precedă nu pot fi repuse în discuție de argumentul Comisiei potrivit căruia cel puțin unele dintre argumentele recurente la care Tribunalul nu ar fi răspuns sunt contrazise de precizările care figurează la punctul 9 din hotărârea atacată. Este suficient să se arate în această privință că respectivul punct din hotărârea atacată se înscrie în partea referitoare la istoricul litigiului și rezumă în esență indicațiile care reies din considerentele (44)-(51) ale deciziei finale. Prin urmare, nu se poate considera că acesta conține un răspuns al Tribunalului la argumentele recurente.
- 58 În aceste condiții, se impune admiterea aspectelor al doilea-al patrulea ale celui de al doilea motiv și, fără a fi necesară examinarea primului aspect al celui de al doilea motiv și nici a motivelor al treilea-al șaselea, anularea hotărârii atacate în măsura în care prin intermediul acesteia Tribunalul a respins cererea de anulare a celei de a doua decizii în litigiu.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 59 Potrivit articolului 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, Curtea poate, în cazul în care anulează hotărârea Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.

- 60 În speță, având în vedere în special împrejurarea că acțiunea în anulare introdusă de recurentă în cauza T-353/15 este întemeiată pe motive care au făcut obiectul unei dezbateri în contradictoriu în fața Tribunalului și a căror examinare nu necesită adoptarea niciunei măsuri suplimentare de organizare a procedurii sau de cercetare judecătorească în dosar, Curtea apreciază că această acțiune este în stare de judecată și că se impune să fie soluționată în mod definitiv (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 130), în limita litigiului cu care rămâne sesizată, și anume cererea de anulare a celei de a doua decizii în litigiu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 iulie 2008, Chronopost și La Poste/UFEX și alții, C-341/06 P și C-342/06 P, EU:C:2008:375, punctul 134).
- 61 Trebuie amintit că a doua decizie în litigiu este o decizie de a nu ridica obiecții întemeiată pe articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 659/1999, a cărei legalitate depinde de aspectul dacă aprecierea informațiilor și a elementelor de care dispunea Comisia în cadrul fazei preliminare de examinare a măsurii notificate ar fi trebuit în mod obiectiv să dea naștere unor îndoieli privind compatibilitatea acestei măsuri cu piața internă (Hotărârea din 3 septembrie 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland și alții/Comisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, punctul 80 și jurisprudența citată).
- 62 Din moment ce astfel de îndoieli trebuie să determine deschiderea procedurii oficiale de investigare, la care pot participa persoanele interesate menționate la articolul 1 litera (h) din Regulamentul nr. 659/1999, trebuie să se considere că orice persoană interesată în sensul acestei din urmă dispoziții este direct și individual vizată de o asemenea decizie. Astfel, beneficiarii garanțiilor procedurale prevăzute la articolul 108 alineatul (2) TFUE și la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 nu pot obține respectarea acestora decât dacă au posibilitatea de a contesta în fața instanței Uniunii decizia de a nu ridica obiecții (Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Kronoply și Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punctul 47 precum și jurisprudența citată).
- 63 În speță este necesar să se considere, asemenea Tribunalului la punctul 70 din hotărârea atacată, că recurenta a dovedit prin participarea sa activă, până în etapa finală, la procedura de cerere de ofertă și prin plângerea pe care a depus-o în acest context la Comisie voința sa serioasă de a intra pe piețele relevante și, în consecință, calitatea sa de concurent potențial al Capricorn, care ar fi beneficiat, potrivit acestei plângeri, de un ajutor de stat, a cărui existență a fost respinsă de Comisie în cea de a doua decizie în litigiu. Prin urmare, recurentei trebuie să îi fie recunoscută calitatea de parte interesată în ceea ce privește această decizie.
- 64 În susținerea acțiunii formulate în fața Tribunalului, recurenta a invocat cinci motive, întemeiate, primul, pe o interpretare eronată a noțiunii de ajutor de stat, al doilea, care nu vizează decât prima decizie în litigiu, pe o interpretare eronată a principiului continuității economice, al treilea, pe neluarea în considerare a continuării procesului de vânzare, al patrulea, pe încălcarea drepturilor sale procedurale și, al cincilea, pe încălcarea obligației de motivare.
- 65 Se impune să se examineze în primul rând cel de al patrulea motiv.

Argumentația părților

- 66 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, recurenta arată că Comisia a adoptat a doua decizie în litigiu fără a iniția procedura oficială de investigare, deși examinarea inițială indica deja dificultăți serioase. În primul rând, Comisia ar fi amânat adoptarea deciziei sale în mai multe rânduri. În al

doilea rând, nu ar fi efectuat o examinare exhaustivă a chestiunilor de fapt și ar fi omis să examineze mai multe aspecte determinante ale cauzei. În al treilea rând, ar fi dat dovadă de incoerență în răspunsul său la argumentele recurente. În al patrulea rând, nu ar fi aplicat corect articolul 107 alineatul (1) TFUE și celelalte dispoziții aplicabile și nu ar fi furnizat o motivare adecvată.

- 67 În special, recurenta reproșează Comisiei că nu a evaluat corect natura angajamentului de finanțare prezentat de Capricorn și soliditatea financiară a proprietarului acesteia din urmă. Potrivit recurente, Capricorn întâmpina probleme importante de finanțare încă de la începutul procedurii de cerere de ofertă, iar finanțarea ofertei pe care a prezentat-o era departe de a fi garantată. Recurenta și-ar fi exprimat temerile cu privire la fiabilitatea financiară a Capricorn în plângerea sa din 10 aprilie 2014, precum și în scrisorile complementare din 19 mai și din 16 iunie 2014. S-ar fi dovedit ulterior că, în luna august 2014, plata celei de a doua tranșe din prețul de vânzare a trebuit să fie amânată, iar proprietarul Capricorn a trebuit să furnizeze garanții în favoarea vânzătorilor.
- 68 Astfel, scrisoarea Deutsche Bank din 10 martie 2014 care venea în susținerea ofertei Capricorn ar fi fost o simplă scrisoare de intenție și, în plus, ar fi devenit caducă și ar fi fost retrasă de Deutsche Bank câteva săptămâni mai târziu. Într-o scrisoare adresată avocaților recurente la 15 aprilie 2015, procurorul din Koblenz (Germania) ar fi confirmat, după analiza scrisorii Deutsche Bank din 10 martie 2014, că această scrisoare avea efectiv un caracter neobligatoriu.
- 69 Comisia răspunde că existența unor dificultăți serioase nu este dovedită de schimbarea datei stabilite de Comisie pentru adoptarea unei decizii fără inițierea unei proceduri oficiale de investigare. În plus, recurenta nu ar pretinde că pretinsele amânări ale datei adoptării deciziei finale au fost cauzate de cereri de informații suplimentare ale Comisiei.
- 70 În ceea ce privește scrisoarea Deutsche Bank din 10 martie 2014, Comisia subliniază că această scrisoare conține un angajament de finanțare, astfel cum au confirmat autoritățile germane. Comisia ar fi efectuat propria analiză a scrisorii menționate și ar fi constatat că reieșea fără ambiguitate că Deutsche Bank era dispusă să acorde Capricorn un împrumut de 45 de milioane de euro. În mod cert, aceeași scrisoare ar cuprinde de asemenea, în cele din urmă, o clauză de declinare a responsabilității, însă aceasta ar privi „lista de condiții”, din moment ce condițiile precise se puteau schimba. Aceste condiții ar trebui reexaminat la momentul semnării și al intrării în vigoare a acordului de finanțare.
- 71 Comisia adaugă că administratorul judiciar al Nürburgring și comitetul creditorilor au considerat că Capricorn prezentase cea mai bună ofertă însoțită de cea mai bună garanție de finanțare, printre altele pe baza scrisorii Deutsche Bank din 10 martie 2014. În ceea ce privește scrisoarea procurorului din Koblenz invocată de recurentă, aceasta ar fi ulterioară adoptării deciziei finale și nu se poate reproșa Comisiei că nu a luat-o în considerare.
- 72 În sfârșit, Comisia subliniază că examinarea sa a fost mai mult decât suficient de diligentă, din moment ce declarațiile care îi fuseseră adresate de autoritățile publice ale statului membru în cauză nu conțineau nicio incoerență internă care ar fi necesitat o examinare mai aprofundată, iar plângerile formulate de recurentă se rezumau la speculații și la afirmații nesuținute de elemente de probă.

Aprecierea Curții

- 73 Trebuie arătat că, pentru a înlătura existența unui ajutor ilegal acordat Capricorn cu ocazia achiziționării de către aceasta a activelor Nürburgring, Comisia trebuia să se asigure că această achiziționare a fost efectuată la un preț corespunzător prețului de piață, ceea ce ar fi cazul dacă s-ar putea confirma că procedura de cerere de ofertă a fost deschisă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată.
- 74 Astfel cum reiese din considerentul (48) al deciziei finale, unul dintre factorii luați în considerare în vederea selectării cumpărătorului activelor Nürburgring era confirmarea finanțării ofertei sale.
- 75 În fapt, după cum reiese din considerentul (272) al deciziei finale, oferta recurentei, care propusese un preț de vânzare superior celui propus de Capricorn, a fost înlăturată pentru lipsa dovezii finanțării.
- 76 Potrivit considerentului (273) al deciziei finale, numai două oferte au fost considerate ca dispunând de o finanțare garantată, și anume oferta Capricorn și cea a unui alt ofertant. În măsura în care atât quantumul finanțării garantate de care dispunea acest alt ofertant, cât și prețul de vânzare pe care îl propunea erau inferioare celor ale Capricorn, oferta acesteia din urmă a fost în final reținută.
- 77 În consecință, dacă s-ar dovedi că s-a considerat în mod eronat că Capricorn dispunea de o finanțare confirmată pentru oferta sa, deși în realitate situația nu se prezenta astfel, această împrejurare ar fi de natură să repună în discuție, printre altele, caracterul nediscriminatoriu al procedurii de cerere de ofertă, în măsura în care ar fi de natură să demonstreze că Capricorn beneficiase de un tratament preferențial întrucât, spre deosebire de oferta recurentei, oferta depusă de Capricorn nu a fost respinsă.
- 78 Prin urmare, în prezența unor îndoieli cu privire la caracterul confirmat al finanțării ofertei Capricorn care nu ar fi putut fi înlăturate, Comisia era obligată să inițieze procedura oficială de investigare și nu putea să adopte o decizie de a nu ridica obiecții cum este a doua decizie în litigiu.
- 79 Trebuie să se constate că elementele invocate de recurentă demonstrează existența unor astfel de îndoieli.
- 80 În primul rând, așa cum susține recurenta, Comisia nu putea considera că scrisoarea Deutsche Bank din 10 martie 2014 conținea un angajament de finanțare cu caracter obligatoriu.
- 81 În fapt, din interpretarea scrisorii Deutsche Bank din 10 martie 2014, prezentată de Comisie în fața Tribunalului și care figurează în dosarul din primă instanță, reiese că aceasta cuprinde, pe prima pagină, o indicație clară potrivit căreia „angajamentul” conținut în scrisoarea respectivă este supus condițiilor prezentate în special în „lista de condiții” anexată la scrisoarea menționată ca anexa A.
- 82 Or, această anexă cuprinde, la sfârșit, o „observație importantă”, care indică, printre altele, că „prezenta listă de condiții servește numai scopului discuțiilor și nu urmărește să creeze obligații juridice între noi [...]. În consecință, nu acceptăm răspunderea pentru orice pierdere directă, consecutivă sau diferită care rezultă din faptul că s-a întemeiat pe această [aceeași] scrisoare”.

- 83 Reiese în mod vădit din aceste indicații că scrisoarea Deutsche Bank din 10 martie 2014 nu era menită să creeze o obligație de finanțare cu caracter obligatoriu în sarcina băncii care a emis-o și în favoarea Capricorn.
- 84 Această concluzie este de altfel confirmată de mențiunea care figurează la paragraful 9 de la pagina 5 din această scrisoare, intitulat „Dreptul aplicabil și competența”, care se referă la „orice eventuală obligație necontractuală” care rezultă din scrisoarea menționată, fără să evoce obligații contractuale, tocmai pentru că nu se presupunea că aceeași scrisoare creează asemenea obligații.
- 85 În al doilea rând, reiese din nota de subsol 79 din decizia finală că a doua tranșă din prețul de vânzare nu a fost plătită de Capricorn în termenul stabilit și că, printr-un acord încheiat la 13 august 2014 între administratorul judiciar al Nürburgring, vânzător și Capricorn, plata acestei tranșe a fost amânată la o dată ulterioară, în schimbul plății unor dobânzi de întârziere de către Capricorn și al furnizării unor garanții suplimentare. Or, dacă finanțarea ofertei Capricorn era efectiv asigurată, aceasta din urmă ar fi fost în mod logic în măsură să plătească a doua tranșă din prețul de vânzare în termenul acordat și nu ar fi trebuit să negocieze amânarea plății sale.
- 86 Prin urmare, fără a fi necesar să se examineze alte motive decât al patrulea dintre cele invocate de recurentă în susținerea acțiunii formulate, trebuie să se concluzioneze că aprecierea aspectului dacă vânzarea activelor Nürburgring către Capricorn implica acordarea în favoarea acesteia din urmă a unui ajutor incompatibil cu piața internă ridică îndoieli, în sensul articolului 4 din Regulamentul nr. 659/1999, care ar fi trebuit să determine Comisia să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE.
- 87 În consecință, este necesar să se admită acțiunea și să se anuleze a doua decizie în litigiu.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 88 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat sau atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 89 Potrivit articolului 138 alineatul (3) prima teză din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, în cazul în care părțile cad, fiecare, în pretenții cu privire la unu sau mai multe capete de cerere, fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată.
- 90 În speță este necesar să se aplice această din urmă dispoziție, în măsura în care recursul este respins în ceea ce privește hotărârea atacată având în vedere că prin aceasta Tribunalul a respins cererea de anulare a primei decizii în litigiu, însă este admis în ceea ce privește hotărârea respectivă având în vedere că prin aceasta Tribunalul a respins cererea de anulare a celei de a doua decizii în litigiu, iar Curtea anulează această decizie.
- 91 În consecință, trebuie să se dispună ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

- 1) **Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 19 iunie 2019, NeXovation/Comisia (T-353/15, EU:T:2019:434), în măsura în care prin aceasta Tribunalul Uniunii Europene a respins cererea de anulare a articolului 1 ultima liniuță din Decizia (UE) 2016/151 a Comisiei din 1 octombrie 2014 privind ajutorul de stat SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) pus în aplicare de Germania pentru Nürburgring.**
- 2) **Respinge în rest recursul.**
- 3) **Anulează articolul 1 ultima liniuță din Decizia (UE) 2016/151 a Comisiei din 1 octombrie 2014 privind ajutorul de stat SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) pus în aplicare de Germania pentru Nürburgring.**
- 4) **NeXovation Inc. și Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături